

CZU: 336.22:336.14(478)

IMPOZITELE, TAXELE ȘI CONTRIBUȚIILE CA MIJLOACE DE FORMARE A FINANȚELOR PUBLICE

Drd. Igor ȚURCANU, ASEM

igor.turcanu@sfs.md

ORCID: 0000-0002-5596-0901

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2022.119.073>

Finanțele publice reprezintă motorul economic al unui stat de drept. De modul cum vor fi colectate mijloacele financiare, depinde onorarea obligațiilor statului în raport cu cetățenii săi.

Prin complexitatea conținutului și a tematicii abordate, autorul și-a stabilit ca obiectiv elucidarea modului de constituire a veniturilor bugetare prin intermediul impozitelor, taxelor și contribuțiilor asigurărilor sociale și medicale de stat.

De asemenea, acest articol scoate în evidență mecanismele de administrare fiscală prin intermediul cărora statul își asigură încasarea mijloacelor financiare destinate necesităților publice.

Întregul demers științific a îmbinat teoria economică aferentă domeniului finanțelor publice, precum și practicile recente de administrare fiscală utilizate de Serviciul Fiscal de Stat, în raport cu contribuabilii.

Cuvinte-cheie: *finanțe publice, taxe, impozite, contribuții, buget public național.*

JEL: *H21, H22.*

Introducere

Finanțele publice constituie un domeniu specific al economiei naționale, care, înainte de toate, acoperă cheltuielile de finanțare a sectorului public. În acest context, una dintre caracteristicile lor specifice constă în faptul că finanțele publice tratează o instituție, precum este statul, care reprezintă un instrument principal de organizare politică, economică și administrativă, prin intermediul căruia se exercită funcționalitatea sistemului social și sunt reglementate relațiile dintre oameni.

Însă, pentru ca statul să-și onoreze obligațiile sale colective, trebuie să aplice toate

CZU: 336.22:336.14(478)

TAXES, DUTIES AND CONTRIBUTIONS AS A MEANS OF FORMING PUBLIC FINANCES

PhD candidate Igor TURCANU, ASEM

igor.turcanu@sfs.md

ORCID: 0000-0002-5596-0901

DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2022.119.073>

Public finances represent the economic engine of the rule of law. The way in which the financial means are collected depends on whether the State honours its obligations towards its citizens.

Due to the complexity of the content and subject matter, the author has set himself the objective of elucidating the method of establishing budget revenues through taxes, duties and state social security and health insurance contributions.

This article also highlights the tax administration mechanisms through which the State ensures the collection of the financial means intended for public needs.

The entire scientific approach has combined economic theory in the field of public finances and recent tax administration practices used by the State Tax Service in relation to taxpayers.

Keywords: *public finances, duties, taxes, contributions, National Public Budget.*

JEL: *H21, H22.*

Introduction

Public finances are a specific area of the national economy, covering first and foremost public sector financing expenditures. In this context, one of their specific characteristics is that public finances deal with an institution such as the State, which is a main instrument of political, economic and administrative organisation, through which the functionality of the social system is exercised and relations between people are regulated.

However, for the State to honour its collective obligations, it must apply all legal levers to collect and manage public finances efficiently,

pârghiile legale în vederea colectării și gestionării eficiente a finanțelor publice, principalul instrument de intervenție fiind Serviciul Fiscal de Stat. Din această perspectivă, prezintă importanță cunoașterea modului în care statul își asigură încasările necesare demarării procesului bugetar și, nu în ultimul rând, a mecanismului de funcționare a sistemului fiscal în materie de percepție fiscală.

Întreaga cercetare științifică este realizată atât de pe poziția contribuabililor, cât și de pe poziția Serviciului Fiscal de Stat al Republicii Moldova, cunoscut fiind faptul că impozitele, taxele și contribuțiile la bugetul asigurărilor sociale și de asistență medicală de stat influențează, în mod direct sau indirect, persoanele fizice și juridice, indiferent de modul de desfășurare a activității și de sursa de realizare a veniturilor impozabile.

Actualitatea temei propuse pentru investigație

Pentru ca un stat să fie funcțional, acesta are drept obiectiv finanțarea proiectele sale de ordin social, economic și politic, alături de cele de apărare a integrității și suveranității acestui stat. În aceste condiții, statul participă la formarea, distribuția și redistribuirea finanțelor publice.

Dar, pentru a fi gestionate, finanțele publice necesită să fie colectate de la contribuabili. Astfel, fiscalitatea devine un atribut inevitabil al unui stat suveran.

Pornind de la cele menționate, autorul a considerat această temă destul de interesantă și actuală pentru investigație și a decis să realizeze o cercetare științifică în domeniul finanțelor publice, studiind și analizând particularitățile și specificul colectării impozitelor, taxelor și contribuțiilor asigurărilor sociale și de asistență medicală de stat, necesare demarării procesului bugetar.

Ca **argumente**, ce se impun pentru cercetarea acestei teme, figurează următoarele:

- studierea modului de colectare a impozitelor, taxelor și contribuțiilor, necesare formării Bugetului Public Național;
- cunoașterea aspectelor teoretice și practice, ce țin de veniturile bugetare;
- explicarea conținutului sistemului fiscal;
- elucidarea rolului care revine statului în vederea gestionării eficiente a finanțelor publice.

the main instrument of intervention being the State Tax Service. From this perspective, it is important to know how the State ensures the necessary revenues to start the budgetary process, and not least the mechanism of operation of the tax system in terms of tax collection.

The entire scientific research is carried out both from the position of the taxpayers and from the position of the State Tax Service of the Republic of Moldova, as it is known that taxes, duties and contributions to the state social security and health insurance budget directly or indirectly influence individuals and legal entities, regardless of the manner in which the activity is carried out and the source of taxable income.

Actuality of the topic proposed for investigation

For a State to be functional, it must aim to finance its social, economic and political projects alongside those of defending the integrity and sovereignty of the State. Under these conditions, the State participates in the formation, distribution and redistribution of public finances.

But, in order to be managed, public finances need to be collected from taxpayers. Taxation thus becomes an unavoidable attribute of a sovereign State.

Based on the above, the author considered this topic quite interesting and actual for investigation and decided to carry out a scientific research in the field of public finances, studying and analysing the general and specific peculiarities of collecting taxes, duties and state social security and health insurance contributions, needed to start the budgetary process.

As **arguments** that are required for the research on this topic are:

- studying the way of collecting taxes, duties and contributions, necessary for the formation of the National Public Budget;
- knowing the theoretical and practical aspects related to budget revenues;
- explaining the content of the tax system;
- elucidating the role of the State in the efficient management of public finances.

The **purpose of the research** is to study, analyse and consolidate the fundamental aspects of applied science in the field of taxation, by describing the methods and techniques of collecting taxes, duties and state contributions necessary for the formation of budget revenues.

Scopul cercetării constă în studierea, analiza și consolidarea aspectelor fundamentale cu referire la știința aplicativă în domeniul fiscalității, prin descrierea metodelor și tehnicilor de colectare a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de stat necesare formării veniturilor bugetare.

Supportul teoretico-metodologic al temei investigate este asigurat de lucrările savanților, specialiștilor și experților, care au efectuat cercetări în acest domeniu, inclusiv Actele normative și legislative în vigoare ale Republicii Moldova.

Metodologia cercetării

Metodologia cercetării științifice, aplicată la elaborarea articolului, se bazează pe metoda structurală de cercetare. Autorul și-a orientat cercetarea spre studierea problematicii domeniului bugetar-fiscal, stabilind elementele necesare investigației respective. Fundamentul teoretic al problemei cercetate l-a constituit studierea literaturii de specialitate în domeniul managementului finanțelor publice, administrării fiscale, managementului financiar, metodelor și tehnicilor fiscale, precum și a legislației în vigoare cu referire la politica fiscală.

Pentru atingerea obiectivelor propuse în cadrul lucrării, s-a recurs la următoarele metode și instrumente de cercetare științifică:

- *metoda analitică*, prin intermediul căreia s-a ajuns la esența problemei cercetate;
- *metoda documentară*, care este bazată pe accesarea și studierea bibliografiei generale și de specialitate;
- *metoda sintezei*, a fost aplicată pentru stabilirea conexiunilor dintre fenomenele cercetate;
- *metoda analizei sistemice*, prin intermediul căreia au fost cercetate componentele principale ale managementului finanțelor publice.

Rezultatele cercetării. Ca rezultat al studiilor efectuate, autorul va trage anumite concluzii științifice la subiectul investigat și va propune anumite soluții și recomandări în vederea eficientizării mecanismului de impunere fiscală.

Rezultate și discuții

Rolul statului, în vederea colectării și redistribuirii în societate a unei părți din venitul național, se exercită prin constituirea de resurse financiare publice, care, ulterior, permit finanțarea

The *theoretical and methodological support* of the investigated topic is provided by the works of scientists, specialists and experts, who have conducted research in this field, including the existing laws and regulations of the Republic of Moldova.

Research methodology

The methodology of scientific research applied to the elaboration of this article is based on the structural research method. The author has oriented his research towards studying the issues of budgetary-fiscal field, establishing the necessary elements of the given investigation. The theoretical foundation of the researched problem was created through a study of specialized literature such as: public finance management, tax administration, financial management, fiscal methods and techniques, as well as legislation in force with reference to tax policy.

In order to achieve the objectives proposed in the work, the following scientific research methods and tools were used:

- *the analytical method*, through which the essence of the researched problem was reached;
- *the documentary method*, which is based on accessing and studying general and specialized bibliography;
- *the synthesis method*, which was applied to establish the connections between the researched phenomena;
- *the method of systemic analysis*, through which the main components of public finance management were researched.

Research results. As a result of the studies carried out, the author will draw certain scientific conclusions on the investigated subject and will propose certain solutions and recommendations in order to streamline the taxation mechanism.

Results and discussions

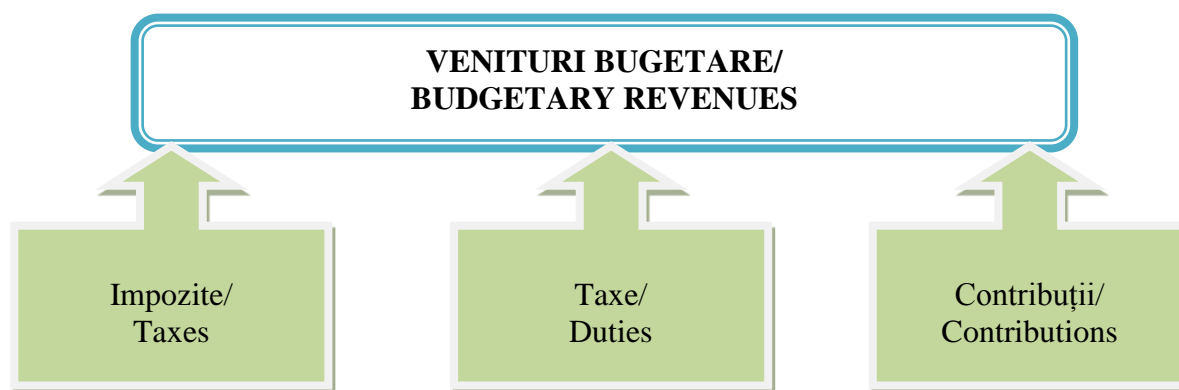
The role of the State in collecting and redistributing in society a part of the national income is achieved by establishing public financial resources, which subsequently allow the financing of social areas in the form of public expenditures through the National Public Budget.

The elements related to the establishment, formation and collection of tax-related budgetary revenues are grouped together under the

domeniilor sociale, sub forma cheltuielilor publice, prin intermediul Bugetului Public Național.

Elementele ce țin de instituirea, formarea și perceperea veniturilor bugetare cu caracter fiscal, sunt reunite sub denumirea de impozite, taxe și contribuții, acestea fiind reflectate în figura 1.

name of taxes, duties and contributions, and contributions, these being reflected in figure 1.

Figura 1. Formarea veniturilor bugetare/ Figure 1. Budgetary revenues formation

Sursa: elaborată de autor/ Source: developed by the author

Impozitele reprezintă o formă de prelevare a unei părți din venitul unei persoane fizice sau juridice, care comportă caracter obligatoriu și este efectuată cu titlu nerambursabil și fără vreo contraprestație din partea statului.

Taxele constituie sume datorate de persoane fizice sau juridice, care nu fac parte din categoria impozitelor.

Contribuțiile reprezintă sume datorate bugetului public național, care au caracter obligatoriu, prin care persoanele fizice sau juridice participă la acoperirea parțială a unor cheltuieli efectuate de stat pentru asigurări sociale și de sănătate, de care beneficiază aceste categorii de contribuabili.

Impozitele, taxele și contribuțiile reprezintă, în fapt, fundamentul întregii activități fiscale, ele fiind instituite prin acte legislative și normative cu caracter fiscal. Dimensionarea și colectarea impozitelor, taxelor și contribuțiilor nu se pot realiza fără existența unei politici fiscale echilibrate și a unui mecanism fiscal coerent și funcțional.

Ca urmare a executării sarcinii de acumulare bugetare, conform structurii veniturilor bugetare, este prezentată informația din tabelul 1.

Taxes are a form of levying part of the income of a natural or legal person, which is compulsory and is made on a non-refundable basis and without any compensation from the State.

Duties are amounts owed by natural or legal persons that do not fall into the category of taxes.

Contributions are amounts owed to the National Public Budget, which are compulsory, by means of which natural or legal persons contribute to the partial coverage of certain State expenditures for social and health insurance, from which these categories of taxpayers benefit.

Taxes, duties and contributions are, in fact, the foundation of the entire fiscal activity, as they are established by fiscal legal and regulatory acts. The sizing and collection of taxes, duties and contributions cannot be achieved without the existence of a balanced tax policy and a coherent and functional fiscal mechanism.

Following the execution of the budget accumulation task according to the structure of budget revenues, the information according to table 1 is presented.

Tabelul 1/ Table 1

**Executarea BPN după sursele veniturilor bugetare, milioane lei/
The execution of the NPB according to the sources of budget revenue, million MDL**

Sursa venitului bugetar/ Source of budget revenue	Anul/ Year			
	2017	2018	2019	2020
Impozite și taxe/ Taxes and duties	4.475,8	37.660,0	40.051,2	39.747,1
Contribuții și prime de asigurări obligatorii/ Contributions and compulsory health insurances	15.512,4	17.155,5	18.406,9	19.234,9
Alte venituri/ Other revenues	2.380,6	2.793,0	2.888,5	3.018,4
Granturi/ Grants	1.008,8	387,4	1.602,6	649,6
Total BNP/ Total National Public Budget	53.377,6	57.995,9	62.949,2	62.650,0

Sursa: adaptat de autor după Rapoartele Ministerului Finanțelor (mf.gov.md)/
Source: developed by to the author according to the Ministry of Finances Reports (mf.gov.md)

Cu peste 200 de ani în urmă, marele economist scoțian Adam Smith, în lucrarea sa fundamentală „Avuția națiunilor”, pentru prima dată, a formulat **4 principii**, care ar trebui să stea la baza politicii fiscale [8, p.242-244]:

1. Trebuie ca cetățenii fiecărui stat să contribuie, pe cât este posibil, la susținerea statului, în raport cu posibilitățile lor respective, adică în raport cu venitul, de care, sub protecția aceluși stat, ei se pot bucura.
2. Impozitul, pe care fiecare persoană este obligată să-l plătească, trebuie să fie exact stabilit și nu lăsat la cheremul arbitrarului. Modalitatea de plată și suma plăților supuse impozitării trebuie să fie clare și vizibile, atât pentru contribuabili, cât și pentru orice altă persoană. Siguranța pentru fiecare individ, cu privire la ceea ce trebuie să plătească, este în materie de impunere atât de importantă, încât un grad foarte mare de injustiție, după cum se vede din experiența unor țări, constituie un rău mult mai mic decât un grad mai redus de nesiguranță.
3. Orice impozit trebuie să fie perceput la timpul și în modul care reiese că ar fi cel mai convenabil pentru contribuabil, ca să-l plătească.
4. Orice impozit trebuie să fie astfel conceput, încât să scoată și să înstrăineze din buzunarele populației cât mai puțin posibil, peste atât cât poate aduce în tezaurul public al statului.

More than 200 years ago, the great Scottish economist Adam Smith, in his fundamental work “The Wealth of Nations” for the first time formulated **4 principles**, which should form the basics of the tax policy [8, p.242-244]:

1. The subjects of every state ought to contribute towards the support of the government, as nearly as possible, in proportion to their respective abilities; that is, in proportion to the revenue which they respectively enjoy under the protection of the state.
2. The tax which each individual is bound to pay ought to be certain and not arbitrary. The time of payment, the manner of payment, the quantity to be paid all ought to be clear and plain to the contributor and to every other person. Certainty for each individual as to what he has to pay is so important in taxation that a very high degree of unfairness, as experience in some countries shows, is a much lesser evil than a lower degree of uncertainty.
3. Every tax ought to be levied at the time or in the manner in which it is most likely to be convenient for the contributor to pay it.
4. Every tax is to be so contrived as both to take out and keep out of the pockets of the people as little as possible over and above what it brings into the public treasury of the State.

There are different opinions in the specialized literature on the structure of the tax system, according to which the tax system includes: taxes, duties and contributions, and tax

În literatura de specialitate, există diferite opinii privind structura sistemului fiscal, potrivit cărora sistemul fiscal cuprinde: impozite, taxe și contribuții, iar în reglementările fiscale sau în structura acestora, se include totalitatea impozitelor, taxelor și contribuțiilor împreună cu legislația fiscală, inclusiv metodele și tehnicile de formare, urmărire și percepere a acestora.

Codul fiscal al Republicii Moldova definește sistemul fiscal ca „totalitatea impozitelor și taxelor, a principiilor, formelor și metodelor de stabilire, modificare și anulare a acestora, precum și totalitatea măsurilor ce asigură achitarea lor” [2, p.19].

În opinia profesorului universitar Constantin Topciu [9], exprimată în lucrarea *Fiscalitate în structura sistemului fiscal*, trebuie incluse următoarele trei componente, descrise în tabelul 2.

regulations or their structure include all taxes, duties and contributions along with tax legislation, including the methods and techniques of their formation, enforcement and collection.

The Tax Code of the Republic of Moldova defines the tax system as “all taxes and duties, principles, forms and methods of establishing, amending and cancelling them, as well as all measures ensuring their payment” [2, p.19].

In the opinion of the university professor Constantin Topciu [9], expressed in his work *Taxation in the structure of the tax system*, the following three components, described in table 2, must be included.

Tabelul 2 /Table 2

Structura sistemului fiscal/ Structure of the tax system

Nr. crt./ No.	Componente/ Components	Descrierea componentelor/ Description of components
1.	Totalitatea impozitelor, taxelor și a altor venituri fiscale/ All taxes, duties and other fiscal revenues	Statul, prin intermediul Serviciului Fiscal de Stat, percepe impozitele, taxele și alte venituri în baza unor reglementări legislative cu caracter fiscal/ The State, through the State Tax Service, collects taxes, duties and other revenues based on tax legislative regulations.
2.	Mecanismul fiscal/ Fiscal mechanism	Cuprinde metodele, tehnicile și instrumentele fiscale prin utilizarea cărora se asigură dimensionarea și perceperea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume datorate Bugetului Public Național/ It covers the methods, techniques and fiscal instruments used to ensure the sizing and collection of taxes, duties, contributions and other amounts owed to the National Public Budget.
3.	Aparatul fiscal/ Fiscal apparatus	Sistemul fiscal, cu toate implicațiile și funcționalitățile sale, nu ar putea fi pus în mișcare fără existența aparatului fiscal, acest aparat constituind motorul care pune în funcțiune mecanismul fiscal/ The tax system, with all its implications and functionalities, could not be set in motion without the existence of the fiscal apparatus, which is the engine that sets the fiscal mechanism in motion.

Sursa: adaptat de autor după [9]/ Source: adapted by the author after [9]

Reflectate în structura bugetară, prelevările obligatorii reprezintă principala sursă de alimentare a veniturilor publice, cele mai reprezentative fiind impozitele.

Savantul francez Pierre Lalumière definește impozitul ca instrument de aplicare a poli-

Compulsory levies represent the main source of government revenues. They are reflected in the budgetary structure and taxes are the most representative.

The French scientist Pierre Lalumière defines tax as a tool for implementing the tax

ticii fiscale menționând că este „un mijloc de intervenție în domeniul economic și social, o modalitate de acoperire a nevoilor publice” [3, p.477].

Profesorul universitar Tatiana Manole definește impozitul ca pe: „o formă de prelevare a unei părți din veniturile sau averea persoanelor fizice sau juridice la dispoziția statului, în vederea acoperirii cheltuielilor avansate” [7, p.285].

Codul fiscal al Republicii Moldova, de asemenea, reglementează relațiile ce țin de executarea obligațiilor fiscale în ce privește impozitele și taxele de stat, stabilind, de asemenea, principiile generale de determinare și percepere a impozitelor și taxelor locale. Astfel, conform normelor stabilite de Codul fiscal al Republicii Moldova „**impozitul** este o plată obligatorie cu titlu gratuit, care nu ține de efectuarea unor acțiuni determinate și concrete de către organul împuternicit sau de către persoana cu funcții de răspundere a acestuia pentru sau în raport cu contribuabilul care a achitat această plată” [2, p.19].

Dacă este să facem o generalizare asupra celor relatate, în opinia noastră, **impozitul** reprezintă o plată bănească obligatorie, fără contra-prestație, imediată, directă și nerambursabilă, efectuată de persoane fizice și juridice din veniturile și averea lor, în quantumul și la termenele stabilite prin lege, în scopul satisfacerii necesităților de interes general.

Tipurile și cotele impozitelor, taxelor și altor venituri bugetare, modul de administrare a acestora, precum și delimitarea lor între componentele Bugetului Public Național se stabilesc și se reglementează de Codul fiscal al Republicii Moldova și de alte acte legislative, iar competența în colectarea impozitelor, taxelor, contribuțiilor și a altor sume datorate Bugetului Public Național îi revine Serviciului Fiscal de Stat.

Astfel, Serviciul Fiscal de Stat este autoritatea administrativă, care își desfășoară activitatea în subordinea Ministerului Finanțelor, fiind o structură organizațională separată în sistemul administrativ al acestui minister, constituită pentru: prestarea serviciilor publice administrative către contribuabili; pentru supravegherea, controlul în domeniul fiscal; constatarea și efectuarea urmăririi penale a infracțiunilor, în cazurile prevăzute de Codul de Procedură Penală [1]; precum și pentru efectuarea activității speciale de investigații în conformitate cu Legea

policy, mentioning that it is “a means of intervention in the economic and social field, a way of covering public needs” [3, p.477].

University professor Tatiana Manole defines tax as “a form of levying a part of the income or wealth of natural or legal persons at the disposal of the State, in order to cover advanced expenses” [7, p.285].

The Tax Code of the Republic of Moldova also regulates the relations concerning the enforcement of tax liabilities regarding the state taxes and duties, also establishing the general principles for determining and collecting taxes and local duties. Thus, according to the rules established by the Tax Code of the Republic of Moldova “**the tax** is a compulsory payment free of charge, which is not related to the performance of certain and concrete actions by the authorized body or by the person in charge for or in relation to the taxpayer who made this payment” [2, p.19].

In order to make a generalization on what has been described, in our opinion, **tax** is a mandatory, without compensation, immediate, direct and non-refundable monetary payment, made by individuals and legal entities from their income and wealth, in the amount and within the time limits established by law, in order to meet the general interest needs.

The types and rates of taxes, duties and other budgetary revenues, the manner of their administration, as well as their delimitation between the components of the National Public Budget are established and regulated by the Tax Code of the Republic of Moldova and other legislative acts, and the competence to collect taxes, duties, contributions and other amounts owed to the National Public Budget lies with the State Tax Service.

Thus, the State Tax Service is the administrative authority operating under the Ministry of Finance, being a separate organizational structure in the administrative system of this Ministry, established to provide public administrative services to taxpayers, to supervise, to control in the field of taxation, to ascertain and prosecute offences in cases provided for by the Code of Criminal Procedure [1]; as well as to carry out special investigative activity in accordance with Law no.59/2012 on special investigative activity [6].

In order to determine the tax liability, the State Tax Service may undertake the following activities:

nr.59/2012 privind activitatea specială de investigații [6].

În vederea determinării obligațiilor fiscale, Serviciul Fiscal de Stat poate demara următoarele activități:

- solicitarea informațiilor cu caracter fiscal, de orice fel, din partea contribuabililor;
- să ceară și să primească gratuit, de la orice persoană, informații, date, documente necesare pentru exercitarea atribuțiilor de administrare fiscală, cu excepția informațiilor care constituie secrete de stat;
- să solicite, de la contribuabili, explicațiile și informațiile de rigoare asupra problemelor identificate în procesul exercitării administrării fiscale;
- să efectueze vizite fiscale;
- să efectueze controale asupra modului în care contribuabilii respectă legislația fiscală;
- să verifice autenticitatea datelor din documentele de evidență contabilă și din dările de seamă fiscale ale contribuabilului;
- să constate încălcările legislației fiscale și să aplice măsurile de asigurare, de executare silită a stingerii obligației fiscale și de răspundere, prevăzute de legislație;
- să utilizeze metode și surse directe și indirecte la estimarea obiectelor impozabile și la calcularea impozitelor și taxelor.

Alături de impozite și taxe, contribuțiile sociale și medicale de stat reprezintă o sursă importantă de venituri la nivelul Bugetului Public Național. Contribuțiile de asigurări sociale și medicale de stat se includ în categoria impozitelor directe, prezentând o parte din caracteristicile acestora: sunt obligatorii, fiind stabilite atât în sarcina angajatorilor, cât și a angajaților. Contribuțiile de asigurări sociale și medicale de stat sunt nominale, dar, spre deosebire de impozite, care nu presupun o contra-prestație directă, contribuțiile pot genera un altfel de efect pentru contribuabili, chiar dacă nu unul imediat sau direct proporțional cu cuantumul contribuției suportate.

Dacă analizăm structura bugetului asigurărilor sociale de stat, putem deduce că este un document, un plan financiar, care reflectă situația veniturilor și cheltuielilor constituite, repartizate și utilizate. Conform Legii nr. 489/1999, bugetul asigurărilor sociale de stat face parte integrantă din bugetul public național și se administrează independent de alte bugete componente ale bugetului public național [5].

- request tax information of any kind from taxpayers;
- request and receive free of charge from any person information, data, documents necessary for the exercise of tax administration duties, except for information representing a state secret;
- request from taxpayers explanations and information on problems identified in the process of tax administration;
- carry out tax visits;
- carry out controls on taxpayers' compliance with tax legislation;
- verify the authenticity of the data in the taxpayer's accounting documents and tax returns;
- ascertain infringements of tax legislation and apply the insurance, enforcement and liability measures provided for by law;
- use direct and indirect methods and sources when estimating taxable objects and calculating taxes and duties.

Alongside taxes and duties, state social security and health insurance contributions are an important source of revenue for the National Public Budget. State social security and health insurance contributions are included in the category of direct taxes, having some of their characteristics: they are compulsory and are levied on both employers and employees. State social security and health insurance contributions are nominal, but unlike taxes which do not involve a direct compensation, contributions may generate a different effect on taxpayers, even if not an immediate or direct one proportional to the amount of the contribution paid.

If we analyse the structure of the state social security budget, we can deduce that it is a document, a financial plan, which reflects the situation of revenues and expenditures established, distributed and used. According to Law No. 489/1999, the state social insurance budget is an integral part of the National Public Budget and is administered independently of the other component budgets of the National Public Budget [5].

Another important component of budget revenues is the compulsory health insurance budget. With reference to Law No.1585/1998, compulsory health insurance is an autonomous

Un alt component important al veniturilor bugetare îl reprezintă bugetul asigurărilor obligatorii de asistență medicală. Cu referire la Legea nr. 1585/1998, asigurarea obligatorie de asistență medicală reprezintă un sistem autonom garantat de stat, de protecție financiară a populației, în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare, a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor asigurate (maladie sau afecțiune) [4]. Ca și în cazul asigurărilor sociale de stat, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală fac parte integrantă din bugetul public național și se administrează independent de alte bugete componente ale bugetului public național.

Veniturile realizate la nivel central, prin încasările provenite din contribuții, sunt singurele venituri dintr-o economie care au o destinație prestabilită, fiind direcționate către domeniile specifice în legătură cu care sunt reglementate.

Contribuțiile pentru securitatea socială se regăsesc în economie, în general, sub forma contribuțiilor pentru asigurările de pensii și a contribuțiilor pentru asigurările de sănătate.

Din punctul de vedere al sarcinii fiscale, pe care o implică asupra contribuabililor, contribuțiile sociale sunt cumulate cu impozitul pe venit, rezultând astfel, la nivelul fiecărui stat, o rată efectivă de impozitare a veniturilor realizate din munca prestată.

Concluzie

Necesitatea cunoașterii conținutului, structurii și quantumului impozitelor, taxelor și contribuțiilor asigurărilor sociale și de asistență medicală de stat, ca surse de constituire a Bugetului Public Național, este determinată de stabilirea obiectivelor de interes național, care, la rândul lor, reflectă trăsăturile și relațiile economice generale din domeniul finanțelor publice.

Bugetul Public Național conceput asemenea unui plan financiar la nivel macroeconomic, ajută statul să realizeze și să mențină un echilibru între nevoile colective și mijloacele financiare necesare pentru acoperirea acestor nevoi. În acest context, trebuie să se urmărească stabilirea unui raport optim între volumul resurselor financiare publice și nevoile sociale și, implicit, respectarea echității în sfera repartitiei sarcinii fiscale către membrii societății.

În urma celor prezentate, în opinia noastră, se distinge faptul că, în Republica Moldova,

state-guaranteed system of financial protection of the population in the field of health care by setting up, on principles of solidarity, from insurance premiums, funds intended to cover the costs of treatment conditions caused by the occurrence of insured events (illness or disease) [4]. As in the case of state social insurance, compulsory health insurance funds are an integral part of the National Public Budget and are administered independently of other component budgets of the National Public Budget.

Revenues generated centrally through the proceeds from contributions are the only revenues in an economy that have a predetermined destination, being directed to the specific areas in relation to which they are regulated.

Social security contributions are generally found in the economy in the form of pension insurance contributions and health insurance contributions.

From the point of view of the tax burden it entails on taxpayers, social contributions are cumulated with the income tax, thus resulting, at the level of each State, in an effective rate of taxation of income from the work performed.

Conclusion

The need to know the content, structure and amount of taxes, duties and state social security and health insurance contributions, as sources of the National Public Budget, is determined by the establishment of national interest objectives, which in turn reflects the features and the general economic relations in the field of public finances.

The national public budget, designed as a financial plan at macroeconomic level, helps the State to achieve and maintain a balance between collective needs and the financial means to meet these needs. In this context, the aim must be to establish an optimal relationship between the volume of public financial resources and social needs, and thus to respect fairness when allocating the tax burden to members of society.

Following the above, in our opinion, it should be noted that in the Republic of Moldova the results of fiscal measures should be quantified in the amount of fiscal revenues provided for in the National Public Budget, and can be analysed and evaluated according to:

- the income of factors of production, in a certain proportion, being considered as

rezultatele măsurilor fiscale trebuie cuantificate în valoarea veniturilor fiscale prevăzute de Bugetul Public Național, care pot fi analizate și evaluate în funcție de:

- veniturile factorilor de producție, într-o anumită proporție, fiind considerate elemente utilizate în calculul Produsului Intern Brut;
- cotele de impozitare aplicate la nivel național diferitelor categorii de venituri impozabile;
- quantumul taxelor stabilite de administrația publică locală pentru contribuabili;
- nivelul contribuțiilor asigurărilor sociale și de asistență medicală de stat;
- specificul genului de activitate practicat;
- numărul de contribuabili supuși regimului fiscal.

Ca totalizare a celor menționate, consolidarea fiscală în vederea perceperii impozitelor, taxelor și contribuțiilor asigurărilor sociale și de asistență medicală de stat, trebuie asigurată prin menținerea disciplinei fiscale, conformării voluntare și stimulării ritmului de creștere a veniturilor publice în Bugetul Public Național.

elements used in the calculation of Gross Domestic Product;

- the tax rates applied at national level to the various categories of taxable income;
- the amount of taxes set by local public administration for taxpayers;
- the level of state social security and health insurance contributions;
- the specifics of the practiced type of activity;
- the number of taxpayers covered by the tax regime.

To summarize the above mentioned, fiscal consolidation for the collection of taxes, duties and social security and state health insurance contributions must be ensured by maintaining fiscal discipline, voluntary compliance and stimulating the growth rate of public revenues in the National Public Budget.

Bibliografie/ Bibliography:

1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova. 2003, nr.122-XV, din 14.03.2003, Republicat în: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2013, nr. 248-251.
2. Codul fiscal al Republicii Moldova. În *Monitorul fiscal FISC.md*, nr.1 (64), Editura Bons Offices, 2021, pag. 19, 424 p. ISSN: 1857-3991.
3. LALUMIÈRE, Pierre. *Les finances publiques*. Paris: Editeur Armand Colin, 1971, pp.877-879. Disponibil: www.persce.fr/issue/reco_0035-2764_1971_num_22_5.
4. Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr. 1585-XIII din 27.02.1998. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 1998, nr. 38/39.
5. Legea privind sistemul public de asigurări sociale, nr. 489-XIV din 08.07.1999. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2000, nr. 1-4.
6. Legea privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2012, nr. 113-118.
7. MANOLE, Tatiana. *Managementul finanțelor publice*. Chișinău: Editura Tehnica-Info, 2016, 803 p. ISBN: 978-9975-63-401-4.
8. SMITH, Adam. *Avuția națiunilor: cercetare asupra naturii și cauzelor ei*. Vol 2. Chișinău: Editura Universitas, 1992, pp. 242-244.
9. TOPCIU, Constantin; VINTILĂ, Georgeta. *Fiscalitate*: București: Editura Secorex, 1998, 262 p.